

**FŐVÁROSI ÍTÉLTÁBLA
POLGÁRI KOLLÉGIUMA**

A J Á N L Á S *

a bíróságok által megállapítható ügyvédi költségek tárgyában

- I. A 2003. szeptember 1. napját követően indult ügyekben az ügyvédi költséget a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban R.) szabályainak alkalmazásával kell megállapítani. A 2003. szeptember 1. napját megelőzően indult ügyekben a 8/2002.(III.30.) IM rendeletet kell alkalmazni, annak ellenére is, hogy az – az R. 5. § (2) bekezdése értelmében – hatályát veszítette.**

Az R. 2. § (1) bekezdés a) pontja elsődlegesen az ügyvédekre vonatkozik, jogtanácsos esetében akkor alkalmazható, ha meghatalmazás alapján jár el. Munkaviszony vagy tagsági viszony alapján eljáró jogtanácsosra az R. 3. § (2) bekezdése irányadó.

Az ügygondnokra is vonatkozik az R. azzal, hogy a kifejtett munkával arányban álló díj megállapítása a mérséklés alkalmazásával történhet.

- II. A perköltség megállapítására vonatkozó indítvány hiányában is megállapítja a bíróság az ügyvédi munkadíjat, kivéve, ha a pernyertes fél a perköltség tárgyában való határozathozatal mellőzését kérte. A felmerült készkiadásokat azonban csak erre irányuló kérelem esetén, az ügyvéd által készített tételes kimutatás alapján állapítja meg a bíróság.**

Az ügyvédi munkadíj felszámításának az R. adta lehetőségéről a bíróság nem köteles tájékoztatást adni. Amennyiben az R. 2. §-a szerinti ügyvédi költségre vonatkozó igényt a tárgyalás berekesztéséig előterjesztik, azt nem lehet elkésettnek tekinteni.

A bíróság mérlegelési körébe tartozik annak eldöntése, hogy a megbízási szerződésben kikötött megbízási díj igénylése esetén megköveteli-e annak igazolását.

**A Fővárosi Ítéltábla Polgári Kollégiumának 1/2004.(IV.19.) számú határozatával elfogadva.*

III. A meg nem határozható perértékű ügyben, ha az ügyvéd a pert megelőző és a peren kívül végzett tevékenységét nem jelöli meg, és nem igazolja, vagy a felajánlott igazolás nem meggyőző, a bíróság az ügyvédi munkadíj megállapításánál a tevékenység elfogadható időigényét becsléssel vagy mérlegeléssel határozza meg.

Részleges pernyertesség esetén az ügyvédi munkadíj megállapításánál először azt kell meghatározni, hogy melyik fél, milyen százalékos arányban lett pernyertes és a díjat a tisztán pernyertes rész alapulvételével kell megállapítani az R. 2. § (1) bekezdés a) pontja vagy az R. 3. § (2)-(6) bekezdés szerinti munkadíj részeként.

IV. Az R. 3. § (6) bekezdése alapján a munkadíj eltérő összegben történő megállapítása miatt az indokolás akkor is kötelező, ha a bíróság 3. § (2) bekezdés a)-b)-c) pontjaiban meghatározott százalékos mértéket el nem érő összegű munkadíjat állapít meg. Az R. 3. § (2) bekezdésében foglalt minimumérték kötelezően alkalmazandó alsó határ, amely a (6) bekezdés szerinti mérséklés keretében sem csökkenthető.

I n d o k o l á s

I.

A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban R.) 5. § (1) bekezdése értelmében az R. a kihirdetését követő hónap első napján lép hatályba, rendelkezéseit a hatályba lépését követően indult ügyekben kell alkalmazni. E szabályból következően a 2003. szeptember 1. napját követően indult ügyekben kerülhet sor az alkalmazására. Az 5. § (2) bekezdése szerint az R. hatályba lépésével egyidejűleg a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 8/2002.(III.30.) IM rendelet hatályát veszti. A korábbi jogszabály hatályvesztését kimondó rendelkezést az R. hatályba léptetéséről szóló rendelkezéssel összhangban kell értelmezni és alkalmazni. Ez azt jelenti, hogy a 2003. szeptember 1. napját megelőzően indult ügyekben – a hatályvesztés ellenére – a 8/2002.(III.30.) IM rendelet szabályait kell alkalmazni, mivel a jogalkotó szándéka nyilvánvalóan az lehetett, hogy az R. hatályba lépését követően indult ügyekre az új jogszabály, míg a többi ügyre a korábbi jogszabály előírásai érvényesüljenek.

Az R. 1. § (1) bekezdése értelmében – a személyi hatályt illetően – a rendelkezéseket a polgári eljárásban a pernyertes felet képviselő ügyvéd munkadíjának és készkiadásának megállapítása során kell alkalmazni, elsődlegesen tehát a felet képviselő ügyvédre terjed ki. A Pp. 67. § (2) bekezdése szerint azonban a perben eljáró jogtanácsost (jogi előadót) az ügyvéd jogállása illeti meg. E rendelkezés alapján kialakult bírói gyakorlat a jogtanácsos részére perköltséggként az ügyvéd munkadíjával

azonos összegű munkadíjat állapít meg. Az R. 2. § (1) bekezdés a) pontja szerinti megbízási szerződésben kikötött díj jogtanácsos részére való megállapítása csak az 1983. évi 3. tvr. 7. § (2) bekezdése folytán, meghatalmazás alapján eljáró jogtanácsosra vonatkozhat, míg fogalmilag kizárt olyan esetben, amikor a jogtanácsos nem megbízási szerződés, hanem munkaviszony vagy tagsági viszony alapján látja el a fél képviseletét. Ez utóbbi esetben a jogtanácsos munkadíjára az R. 3. § (2) bekezdése szerinti munkadíj az irányadó.

Az ügygondnoki díj megállapításánál is alkalmazandó az R., érvényesülnie kell ugyanakkor a Legfelsőbb Bíróság PK. 149. számú állásfoglalásában kifejtett iránymutatásnak is. Ezért az ügygondnok által kifejtett munkával arányban álló díj megállapítása az R. 3. § (6) bekezdésében foglalt mérséklésre vonatkozó szabály alkalmazásával történhet.

II.

Amennyiben a fél a perköltség megállapítására vonatkozó indítványt nem terjeszt elő, a bíróság a Pp. 79. § (1) bekezdése alapján – a perköltség felőli hivatalbóli döntés keretében – külön kérelem hiányában is megállapítja az ügyvédi munkadíjat. Ilyen esetben a munkadíj összegének meghatározása az R. 3. § (2)-(6) bekezdésében foglaltakon alapul. Kivételt képez ez alól az az eset, ha a pernyertes fél kifejezetten kéri a perköltség tárgyában való határozathozatal mellőzését. A perköltség felőli hivatalbóli döntés azonban nem terjed ki az ügyvédnek az eljárás során felmerült készkiadásai megállapítására. Az R. 4. § (1) bekezdésének helyes értelmezése szerint a készkiadások megállapítása a fél erre irányuló kérelme és az ügyvéd által benyújtott tételes kimutatás alapján történik. Ennek hiányában a bíróság mellőzi a készkiadások ügyvédi költségként történő megállapítását az R. 4. § (2) bekezdése alapján. E jogszabályhelyben foglalt – határidőhöz kötött – bíróság általi felhívás nem az ügyvéd készkiadásai érvényesítésének a lehetőségére, hanem a már érvényesített, de tételesen nem megjelölt költségek részletezésére és igazolására vonatkozik.

Az ügyvédi munkadíj felszámításának az R.-ben foglalt lehetőségéről a bíróság nem köteles tájékoztatást adni. Nem kifogásolható azonban az a gyakorlat, hogy az idézésben felhívja a bíróság a képviselőt az ügyvédi költségre vonatkozó indítvány megtételére és igazolására. Amennyiben az ügyvéd az R. 2. §-a szerinti megbízási szerződésben kikötött díjra vonatkozó igényét a tárgyalás berekesztéséig előterjeszti, azt nem lehet elkésettnek tekinteni. Nem kerülhet sor azonban a tárgyalás elhalasztására annak érdekében, hogy az ügyvéd az indítványt előterjeszthesse.

A megbízási szerződésben kikötött megbízási díj munkadíjként való igénylése esetén a bíróság mérlegelési körébe tartozó kérdés annak eldöntése, hogy szükségesnek tartja-e a kikötött díj igazolását. Az R. erre vonatkozóan külön szabályozást nem tartalmaz. Rendelkezéseiből nem vezethető le sem a bizonyítás szükségessége, sem pedig annak ellenkezője. A mögöttes szabályként alkalmazható Pp. 79. § (1) bekezdése szerint a perköltség összegét a fél által előadott és a szükséghez képest igazolt adatok figyelembevételével állapítja meg a bíróság, mely rendelkezésből következik az, hogy a konkrét eset ismeretében jogosult a bíróság mérlegelni a kikötött munkadíj bizonyításának szükségességét és módját.

III.

Az R. 3. § (3) bekezdése a meg nem határozható pertárgyértékű ügyekben a munkadíjat a megkezdett tárgyalási órák számához, valamint az ügyvédnek a pert megelőző és peren kívül végzett igazolt tevékenységének időtartamához köti. Ha az ügyvédnek a pert megelőző és peren kívül végzett tevékenysége időtartamára vonatkozó nyilatkozata nem áll rendelkezésre, vagy azt megjelöli ugyan, de nem igazolja, vagy az igazolása nem meggyőző, nincs akadálya annak, hogy a bíróság a kifejtett tevékenységhez szükséges és elfogadható időigényt becsléssel, mérlegeléssel határozza meg.

Részleges pernyertesség esetén a pernyerés-pervesztés arányához igazodó ügyvédi munkadíj megállapításánál a megbízási szerződésben kikötött szélsőséges ügyvédi díjak ütközése elvileg olyan eredményre is vezethet, hogy a nagyobb arányban nyertes fél költségét egészében kioltja a kisebb arányban nyertes fél igénye. Ennek elkerülése érdekében az a helyes és követendő számítási módszer, mely szerint előbb meghatározza a bíróság, hogy melyik fél milyen százalékos arányban lett pernyertes, majd a tisztán pernyertes rész alapulvételével állapítja meg az R. 2. § (1) bekezdés a) pontja vagy az R. 3. § (2)-(6) bekezdése szerinti munkadíj arányos részét. Ebben az esetben csak a nagyobb arányban nyertes fél javára állapít meg részperköltiséget, mely igazodik az irányadó számítási mód szerinti díjnak a pernyertességgel arányos részéhez.

IV.

Az R. 3. § (6) bekezdése a bíróság számára lehetővé teszi indokolt esetben a – ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányban nem álló – munkadíj mérséklését. Ugyanakkor a jogszabály – különösen az ügy bonyolultsága esetén – a munkadíjnak a (2)-(5) bekezdésben meghatározottnál magasabb összegű megállapítására is lehetőséget ad. A munkadíj eltérő összegben történő megállapítását a bíróság indokolni köteles. E szabályok helyes értelmezéséből az következik, hogy az R. 3. § (2) bekezdésének a)-b)-c) pontjaiban meghatározott módszerű munkadíj megállapításánál, amennyiben a bíróság azt a megjelölt százalékos mértéket el nem érő összegben határozza meg, ez is a (6) bekezdés szerinti mérséklésnek minősül. Ezért az R. 3. § (2) bekezdésében írt munkadíjtól való eltérés szükségessé teszi a (6) bekezdés utolsó mondata szerint az indokolást.

Az R. 3. § (2) bekezdésének a)-b)-c) pontjaiban meghatározott minimum érték olyan kötelezően alkalmazandó alsó határnak minősül, amelyre a (6) bekezdés szerinti mérséklés nem vonatkozik. Helyes értelmezés mellett az R. 3. § (6) bekezdésének a tevékenységgel arányban nem álló díj mérséklésére vonatkozó szabálya a 3. § (2) bekezdés a)-b)-c) pontjaiban meghatározott összegek mérséklését teszi lehetővé akként, hogy a bíróság mérlegelési lehetősége a minimum érték és a százalékos mérték között áll fenn.